

بررسی اهمیت سرزندگی در کیفیت فضاهای شهری و عوامل موثر بر آن

نسترن احمدی مرند^۱، لیدا بلیلان اصل^۲

۱- دانشجوی کارشناس ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات تهران، آذربایجان شرقی، تبریز (ilk.ay_n@yahoo.com)

۲- لیدا بلیلان اصل، استادیار دانشکده معماری و هنر، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز (lidabalilan@hotmail.com)

چکیده

یکی از مهمترین نیازهای روانی بشر شادمانی و نشاط است، انسان همانند بسیاری دیگر از موجودات کره خاکی زندگی اجتماعی دارد و از این رو نیاز وی به شادمانی به صورت نیاز به زندگی و فعالیت در محیطی سرزنده متبلور می شود، شهر به عنوان پیچیده ترین مکان اجتماعی ساخته شده به دست بشر نیازمند آن است که بافتی سرزنده داشته باشد، بافتی متشکل از فضاهای شهری سرزنده. درمباحث مختلف طراحی شهری تعاریف مختلفی از سرزندگی در فضاهای شهری آمده است که هر کدام معیارهای کالبدی مختلفی را برای سنجش این ویژگی در اختیار طراحان منظر و محیط قرار می دهند ولی آنچه اهمیت دارد تأثیری است که یک فضای شهری از منظر روانشناختی بر شهروندان گذاشته آنان را به انجام فعالیت های مفید از جمله پیاده روی در مسیرها تشویق می نماید و همچنین امکان انجام فعالیت های اقماری مختلف را در کمال امنیت فیزیکی و روانی فراهم می آورد. شناسایی عوامل موثر در سرزندگی یک فضا می تواند در جهت تحلیل وضع موجود و تصمیمات آتی به منظور ارتقاء سطح کیفی فضاهای عمومی شهر و جلوگیری از تکرار نواقص در ساخت مکان ها و فضاهای شهر موثر واقع گردد. مقاله حاضر با نشان دادن اهمیت سرزندگی فضاهای شهری به عنوان عامل موثر در بهبود کیفیت فضاهای شهری به بررسی عوامل تأثیرگذار بر سرزندگی فضا و در نتیجه نشاط و شادمانی مصرف کنندگان آن فضا می شود، می پردازد. در نتیجه پژوهش عوامل موثر بر جذابیت و رضایت، عوامل موثر بر ماندگاری تصویر ذهنی شهروندان و تنوع و نفوذپذیری فضا به عنوان عوامل موثر بر سرزندگی فضا معرفی شد و راه کارهایی برای رسیدن به آن مطرح شد که سازگاری، انعطاف پذیری، نورپردازی مناسب، قابلیت دسترسی فضا به وسایل نقلیه عمومی، ایجاد فضای نشستن، متنوع نمودن زمان های استفاده از فضا، ایمنی عابرین از وسایل نقلیه، اختصاص دادن فضای خیابان به پیاده و کف سازی مناسب، ایجاد فضاهای نیمه باز برای خرید و فروش به شکلی جذاب (مانند آلاچیق های فروش موقت) و فضایی برای برپایی بازارهای خیریه و ... از جمله ی آنهاست.

واژه های کلیدی: فضاهای شهری، سرزندگی، نشاط و شادمانی، کیفیت فضا